

UPPLÝSINGA- OG SAMSKIPTATÆKNI Í NÁMI ÁN AÐGREININGAR

STEFNUYFIRLIT

Stefnusamhengi

Evrópsku stefnuskjölin [Council Conclusions on Accessible Information Society](#) [Ályktanir ráðsins um aðgengilegt upplýsingasamfélag] og [Stafræn áætlun fyrir Evrópu](#) leggja áherslu á mikilvægi upplýsinga- og samskiptatækni (UST) á öllum sviðum lífsins, þar með talið menntun, starfi og menningarlegu og félagslegu umhverfi. Líta verður á stafrænt læsi sem lykilhæfni fyrir félagslega þátttöku einstaklinga og lykilefli fyrir „framfarir í átt að opnu, grænu og samkeppnishæfu þekkingarsamfélagi“ á evrópskan mælikvarða ([Ráð Evrópusambandsins](#), 2009, bls. 6).

Hins vegar segir í orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 2013 um *Opening Up Education* [Aukið aðgengi að menntun]: *Menntun innan Evrópusambandsins helst ekki í hendur við stafrænt samfélag og hagkerfi ... Stafræn tækni er fullkomlega innbyggð í samskipti, vinnu og viðskipti fólks, en þó er ekki verið að fullnýta hana í mennta- og starfsmenntakerfum í Evrópu* ([Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins](#), 2013, bls. 2).

Orðsendingin segir einnig: *Fyrir utan að auka aðgang að menntun, getur víðtækari notkun á nýrri tækni og opin menntunarúrræði átt þátt í að draga úr kostnaði hjá menntastofnunum og hjá nemendum, sérstaklega í illa stöddum hópum. Þessi jafnræðisáhrif krefjast hins vegar viðvarandi fjárfestingar í uppbyggingu menntunar og mannaútdæmis* ([Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins](#), 2013, bls. 3).

Markmiðið um að auka aðgang að menntun með nýrri tækni er í samræmi við *Samning Sameinuðu Þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks*, sem viðurkennir: *... mikilvægi aðgengis að efnislegu, félagslegu, efnahags- og menningarlegu umhverfi, að heilbrigði og menntun og að upplýsingum og samskiptum, til að stuðla að því að fatlað fólk njóti fullra mannréttinda og mannfrelsis* ([Sameinuðu þjóðirnar](#), 2006, Aðfararorð, v).

Niðurstöður verkefnisins

Niðurstöður verkefnisins Upplýsinga- og samskiptatækni í námi án aðgreiningar (ICT4I) benda til þess að hér séu viðfangsefni fyrir alla stefnumótandi aðila og fagaðila til aðlögunar á viðhorfum sínum og síðan starfsháttum til að fjarlægja

hindranir og gera öllum nemendum fært að hafa gagn af þeim námstækifærum sem almennt tiltæk og aðgengileg upplýsinga- og samskiptatækni á viðráðanlegu verði getur boðið.

ICT4I-verkefnið auðkenndi fimm **brýn stefnumál** sem fjalla þarf um:

- **Brúa þarf stafrænan mismun** til að tryggja að allir nemendur hafi ávinning af upplýsinga- og samskiptatækni sem verkfæri í námi sínu.
- Tryggja þarf að **litið sé á ICT4I sem mál sem liggur þvert á atvinnugreinar** og að það fái umfjöllun og sé sýnilegt á öllum viðeigandi stefnusviðum.
- Tryggja þarf framboð og upptöku á **alhliða og samþættum ferlum í kennaramenntun í ICT4I**, sem nauðsynlega „forsendu“ fyrir öllu frumkvæði tengdu ICT4I.
- Styðja þarf **innleiðingu á ICT4I-tengdum rannsóknarniðurstöðum** í kennslu.
- Gera þarf **reynslutengd gögn** – bæði megindeleg og eigindleg – tiltæk fyrir stefnu og starfsvenjur við eftirlit og upplýsingagjöf í ICT4I.

Heildarniðurstöður ICT4I-verkefnisins auðkenna **hugsanlegar lyftistangir** sem nýta ætti í frekari tilraunum til að takast á við stafræna útilokun í menntun:

1. **Opinber innkaup** á vélbúnaði, hugbúnaði og stafrænu námsefni um upplýsinga- og samskiptatækni sem fælu í sér aðgengi sem forsendu (á lands-, svæðis- og skipulagsvísu).
2. Almennt tiltæk **starfsþjálfunaráætlun fyrir alla hagsmunaaðila** í ICT4I-vistkerfinu, þar með talið foreldra, kennara, skólastjórnendur, notendabjónustu í upplýsinga- og samskiptatækni, vefstjóra og sérfræðinga í upplýsingatækni og margmiðlun.
3. **Stefnur og aðgerðaáætlanir í skólum** fyrir ICT4I sem eru í samræmi við stefnur á landsvísu og haft er virkt eftirlit með, til að stuðla að upplýstri víðtækari innleiðingu á ICT4I.
4. **Stuðningur við skólastjórnendur** til að efla skilning þeirra á, jákvæð viðhorf til og sýn fyrir ICT4I.

ICT4I-verkefnið kemst að þeirri niðurstöðu að skilvirk notkun á upplýsinga- og samskiptatækni til að styðja nemendur í námi án aðgreiningar sé dæmi um góða kennslu fyrir alla nemendur. Hins vegar krefst ICT4I nýrrar kennslufræði sem notar upplýsinga- og samskiptatækni til að veita öllum nemendum vald til að taka og framkvæma ákvarðanir um þær námsaðferðir sem virka best fyrir þá. Slík ný kennslufræði myndi leyfa: „Öllum einstaklingum að stunda nám hvar sem er, hvenær sem er, í gegnum hvaða tæki sem er, án nokkurs stuðnings“ ([Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins](#), 2013, bls. 3).

Tilmæli

Tækninýjungar skapa skýrar áskoranir en einnig gríðarleg tækifæri fyrir stefnumótandi aðila til að auka aðgang og þátttöku. ICT4I-verkefnið lagði fram fjögur megintilmæli.

Stefnur fyrir upplýsinga- og samskiptatækni í námi án aðgreiningar þurfa að tryggja að:

1. *Allir nemendur ættu að geta notað upplýsinga- og samskiptatækni á skilvirkan hátt í námi sínu í umhverfi án aðgreiningar. Það þýðir að:*

- Upplýsinga- og samskiptatækni sé notuð sem verkfæri til stuðnings þátttöku í gegnum einstaklingsmiðað nám fyrir fatlaða nemendur og sérkennsluþarfir í umhverfi án aðgreiningar;
- reynsla nemenda af framboði á almennri og sértækri upplýsinga- og samskiptatækni í skóla, heima og við flutning í aðra menntunargeira sé snurðulaus og laus við eyður eða mismunandi stig úrræða.

2. *Allir kennarar ættu að geta notað upplýsinga- og samskiptatækni á skilvirkan hátt til stuðnings við nám í umhverfi án aðgreiningar. Það þýðir að:*

- neikvæð viðhorf kennara til notkunar á tækni og/eða náms án aðgreiningar séu viðurkennd og brugðist við þeim með viðeigandi faglegri starfsþróun;
- kennarar fái skilvirkan stuðning við notkun sína á upplýsinga- og samskiptatækni til stuðnings í námi, ásamt kennslu á skilgreindri notkun á stuðningstækni;
- kennarar hljóti skilvirkan stuðning við notkun sína á upplýsinga- og samskiptatækni sem verkfæri fyrir einstaklingsmiðað nám í umhverfi án aðgreiningar.

3. *Allir skólar eiga að geta innleitt og viðhaldið skilvirkri og sjálfbærri grunngerð ICT4. Það þýðir að:*

- skólar hafi aðgang að skilvirkri og sjálfbærri grunngerð upplýsinga- og samskiptatækni;
- skólum og öllum sérfræðingum sem starfa innan þeirra sé á skilvirkan hátt gert kleift að nota upplýsinga- og samskiptatækni til að auka þátttöku og fjölga námstækifærum fyrir nemendur með fötlun og sérkennsluþarfir;
- skólastjórnendum sé gert kleift að stuðla að notkun á upplýsinga- og samskiptatækni til stuðnings við nám í námsskipulagi án aðgreiningar.

4. Grunngerð ICT4I á lands- og/eða svæðisvísu á að geta á skilvirkan hátt stutt starfsemi allra skóla og kennara sem starfa í umhverfi án aðgreiningar. Það þýðir að:

- allir hagsmunaaðilar líti á ICT4I sem verkfæri til að auka þátttöku og fjölga námstækifærum fyrir alla nemendur, þar með talið þá sem eru fatlaðir og með sérkennsluþarfir;
- það sé samþykkt þverfagleg stefna fyrir ICT4I á landsvísu;
- það sé skilvirk grunngerð fyrir ICT4I í öllu námi, heima fyrir og í félagslegu umhverfi;
- það sé virk áframhaldandi umræða og ráðgjöf þar sem allir hagsmunaaðilar í ICT4I-vistkerfinu koma að;
- það sé stuðningur við frumkvæði að rannsóknum og starfsþróun sem nota „notendapátttöku“ og einnig „notendamiðaðar“ aðferðir og leiða til nýrra, aðgengilegra verkfæra í upplýsinga- og samskiptatækni fyrir alla nemendur, þar með talið þá sem eru fatlaðir og með sérkennsluþarfir.

Nánari upplýsingar eru tiltækar á vefsvæði ICT4I-verkefnisins:

<http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>

IS

<http://www.european-agency.org/disclaimer>